

datum college:	1 juli 2025	raad:	Ja, raadsmemo
adviseur:	T. de Groot	openbaar:	Ja
team:	Energietransitie en duurzaamheid		
portefeuillehouder:	A. Zalinyan	registratie nr.:	D/2025/723115
staf:	16 juni 2025	zaaknummer	Z/2025/475205

onderwerp:

Ondertekenen Convenant Schoon en Emissieloos Bouwen (SEB)

samenvatting:

Het college besluit het landelijke convenant Schoon en Emissieloos Bouwen (SEB-convenant) te ondertekenen. Hiermee sluit de gemeente Heemskerk zich aan bij het landelijk groeipad naar emissieloze bouwplaatsen. Door ondertekening ontstaat toegang tot kennisdeling, ondersteuning vanuit het Programma SEB en rijksmiddelen via de SPUK SEB-regeling (tot €1 miljoen per jaar, tot en met 2029). De gemeente Heemskerk kiest voor het basisniveau van de Routekaart Schoon & Emissieloos Bouwen (SEB-routekaart), met invoering vanaf 2026. Hiermee wordt bestuurlijk richting gegeven aan verduurzaming van gemeentelijke projecten, zonder juridische verplichting.

voorgesteld besluit:

Het college besluit:

1. het Convenant Schoon en Emissieloos Bouwen (SEB-convenant) aan te gaan;
2. portefeuillehouder Ani Zalinyan te mandateren om het Convenant Schoon en Emissieloos Bouwen namens de gemeente Heemskerk te ondertekenen.

1. Inleiding

De bouwsector draagt in belangrijke mate bij aan de uitstoot van stikstof, CO₂ en fijnstof. Dit heeft impact op natuur, klimaat en volksgezondheid. Om deze emissies terug te dringen, heeft het Rijk het programma Schoon en Emissieloos Bouwen (programma SEB) opgezet. Doel is dat alle bouwplaatsen in Nederland in 2030 emissieloos werken met bouwmaterieel, en vanaf 2035 vrijwel volledig emissieloos opereren.

Ter ondersteuning hiervan is op 30 oktober 2023 het SEB-convenant vastgesteld. Hierin zijn afspraken gemaakt over de toepassing van emissie-eisen in aanbestedingen en vergunningverlening, op basis van de landelijke SEB-routekaart. Deze routekaart is afgestemd met overheden en marktpartijen, zodat de eisen aansluiten bij de praktijk van opdrachtgevers en opdrachtnemers.

Het convenant stimuleert het gebruik van schoner en uiteindelijk emissieloos materieel, zoals voertuigen, werktuigen en vaartuigen. Denk aan het gefaseerd invoeren van roetfilters bij bouwlogistiek, gevolgd door volledig elektrisch of waterstof aangedreven materieel.

Door het convenant aan te gaan en te ondertekenen, onderstreept de gemeente Heemskerk haar inzet voor emissiereductie, klimaatdoelen en toekomstbestendig bouwen. Tegelijk biedt zij ondernemers investeringszekerheid en perspectief richting 2035. Het voorstel is om het convenant aan te gaan op basisniveau. Daarmee zet de gemeente Heemskerk een haalbare eerste stap, zonder zich juridisch vast te leggen aan formele verplichtingen. Door de SEB-routekaart te volgen, voldoet de gemeente Heemskerk bovendien automatisch aan de wettelijke emissie-eisen uit het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl).

2. Kader

Het SEB-convenant sluit aan of bouwt voort op huidige wettelijke kaders:

- Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) art. 7.19a: verplichting om bij een omgevingsvergunning stikstof te verminderen door gebruik van het minimumniveau van de SEB-routekaart of een gelijkwaardig alternatief
- Klimaatakkoord: reductie van 0,4 Mton CO₂-emissie (ongeveer 30%) in 2035 in de bouwsector t.o.v. 2019
- Programma Stikstofreductie en Natuurverbetering: reductie van 60% NO_x emissie in de bouwsector t.o.v. 2018

Daarnaast sluit het SEB-convenant ook aan of bouwt het voort op beleidskaders:

- Programma Schoon en Emissieloos Bouwen (2023)
- Klimaatakkoord (2019)
- Nationale stikstofaanpak (2020)
- Schone Lucht Akkoord
- Programma Gezonde Leefomgeving IJmond

3. Onderbouwing

Hieronder volgt een uiteenzetting van de voor- en tegenargumenten.

Ondertekening van het convenant en onderschrijven van de SEB-routekaart

Met de ondertekening committeert de gemeente Heemskerk zich aan de landelijke verduurzamingsdoelstellingen in de bouwsector. Het convenant biedt een kader om beleidsmatig richting te geven aan emissiereductie op bouwplaatsen, met behoud van uitvoeringsruimte. De combinatie van investeringszekerheid voor ondernemers, toegang tot subsidies, uitvoerbare kaders (basisniveau), en een gefaseerde invoering maakt dit besluit evenwichtig en realistisch. Het convenant biedt daarnaast aansluiting bij andere overheden die dit pad al zijn ingeslagen, en verstevigt de positie van de gemeente Heemskerk als

duurzame opdrachtgever. De integrale keuze voor ondertekening, routekaart en subsidietoepassing legt daarmee de basis voor een haalbare en gedragen implementatie van SEB.

Investeringszekerheid voor ondernemers

Door het convenant aan te gaan en te ondertekenen biedt de gemeente Heemskerk investeringszekerheid aan (lokale) ondernemers. Dit geeft hen duidelijkheid en vertrouwen om te investeren in schonere en emissieloos materieel richting 2030, volgens de landelijke emissiereductie-eisen. Niet alle ondernemers zijn daar nu al toe in staat, waardoor er een risico bestaat op uitsluiting van partijen die nog niet kunnen investeren. De gemeente Heemskerk ondervangt dit door te kiezen voor het basisniveau en een gefaseerde invoering, waarmee ruimte ontstaat voor maatwerk en een projectmatige toepassing van eisen.

Toepassen emissie-eisen op basisniveau

Het gekozen basisniveau is binnen de organisatie afgestemd en wordt als uitvoerbaar beschouwd. Dit voorkomt dat de organisatie in één keer wordt overvraagd en maakt een beheerste opbouw mogelijk. Wel vraagt de toepassing van deze emissie-eisen extra inzet van onder andere inkoop en uitvoering. Door in eerste instantie met een beperkte selectie projecten te starten en gebruik te maken van de ondersteuning van het programma SEB (zoals formats en tools), blijft de werklast beheersbaar en kan ervaring worden opgebouwd.

Aanspraak op SPUK SEB

Met het convenant krijgt de gemeente Heemskerk toegang tot de SPUK SEB-subsidie, waarmee tot €1 miljoen per jaar beschikbaar is om meerkosten voor emissieloos materieel (uitsluitend Zero-Emissie en waterstof) en projectvoorbereiding te dekken. Daarmee wordt het financieel aantrekkelijker voor opdrachtnemers om te verduurzamen. Hoewel het aanvragen en verantwoorden van deze subsidie tijd en capaciteit vergt, wordt dit proces ondersteund door het programma SEB met formats, kennisuitwisseling en begeleiding. Het is belangrijk om te vermelden dat de organisatorische lasten van de ondersteunende teams binnen de gemeente niet gedekt mogen worden met de SPUK SEB-gelden. Daarnaast bedragen de accountantskosten voor de verantwoording van een SPUK circa 3000 euro. Desalniettemin wegen de verwachte baten op tegen de organisatorische lasten.

Ondertekening vóór 20 augustus en subsidieaanvraag voor 2026

Door het convenant vóór 20 augustus aan te gaan en te ondertekenen, kan de gemeente Heemskerk subsidie aanvragen voor projecten in 2026. Hiermee wordt het groeipad vroegtijdig in gang gezet en kan ervaring worden opgedaan in de praktijk. De deadline is relatief kort, maar de gemeente Heemskerk beperkt de eerste inzet tot enkele geschikte projecten. Daardoor blijft de voorbereiding uitvoerbaar en zorgvuldig.

Mandatering van wethouder Zalinyan

Door de portefeuillehouder te mandateren voor ondertekening, kan tijdig worden voldaan aan de tekendeadline. Dit voorkomt vertraging in toegang tot rijksmiddelen en past binnen de reguliere bestuurlijke praktijk.

Participatie

Er is geen externe participatie toegepast. De reden hiervoor is dat het een strategisch besluit betreft zonder directe impact op bewoners of specifieke locaties. Inwoners worden indirect wel positief geraakt via stillere en schonere bouwprojecten, maar de feitelijke toepassing en effecten worden projectmatig uitgewerkt. Interne afstemming heeft plaatsgevonden met duurzaamheid, inkoop, ambtelijk opdrachtgevers, projectleiding en juridische zaken. Deze afstemming leidde tot de keuze voor het basisniveau. De gemeente Heemskerk is voornemens haar committering aan het convenant ook actief te delen met aannemers en marktpartijen waarmee wordt samengewerkt, om duidelijkheid te geven over het beleid en de gezamenlijke

ambitie te versterken.

4. Risico's

Hieronder volgt een overzicht van de geïdentificeerde risico's bij het ondertekenen van het convenant en het implementeren van SEB. Per risico is een bijpassende beheersmaatregel voorgesteld:

- **Financieel:** De verwachte meerkosten van emissieloos bouwen variëren sterk. Uit onderzoek blijkt dat projecten die nu al voldoen aan het basisniveau gemiddeld minder dan 0,1% extra kosten met zich meebrengen. Dit komt doordat het basisniveau nog geen inzet van volledig emissieloos materieel vereist, maar vooral draait om strengere eisen voor uitstoot van materiaal (via stage-normen) en voertuigen (op basis van de Euronormen). Bij projecten die verder gaan in emissiereductie en daadwerkelijk Zero-Emissie materieel inzetten (niveau ambitieus), kunnen de meerkosten oplopen tot 20% van de totale projectkosten. Dit hangt onder meer af van het type materieel en de benodigde laadinfrastructuur.
 - Beheersmaatregel: Het convenant geeft medeoverheden toegang tot een rijksregeling van €180 miljoen (SPUK SEB) om de extra kosten van emissieloos aanbesteden deels te compenseren. Voor de gemeente Heemskerk wordt een maximaal bedrag van 1 miljoen euro per jaar tot 2029 gereserveerd, zonder verplichte cofinanciering. Om aanspraak te maken op deze middelen is wel een inhoudelijke voorbereiding nodig, zoals het opstellen van een materieelinzetplan, het verzamelen van projectgegevens en het organiseren van interne afstemming. De administratieve werkzaamheden zijn te overzien, mits tijdig afgestemd tussen de betrokken teams. Daarmee wordt de financiële drempel voor het uitvragen van emissieloos materieel verlaagd en ontstaat ruimte voor een groeipad.
- **Organisatorisch:** het uitvoeren van aanbestedingen en projecten volgens SEB vergt nieuwe kennis, andere werkwijzen en extra afstemming binnen en tussen teams zoals inkoop, uitvoering en beleid. Dit kan leiden tot extra werkdruk en capaciteitsvragen.
 - Beheersmaatregel: de gemeente Heemskerk kiest nadrukkelijk voor een stapsgewijze aanpak volgens het groeipad uit de SEB-routekaart. In eerste instantie wordt ervaring opgedaan binnen een beperkte selectie van projecten, om geleidelijk door de jaren heen op te schalen. Daarnaast vindt tijdige interne afstemming plaats en wordt ondersteuning vanuit het programma SEB - benut. Dit programma voorziet in trainingen, formats en praktijkgerichte tools ter ondersteuning van de uitvoering.
- **Juridisch:** Geen risico, maar wel noemenswaardig. Het convenant is een inspanningsverplichting, geen juridische plicht. Ondertekenaars committeren zich aan het streven naar emissiereductie, maar zijn niet juridisch verplicht om specifieke resultaten te behalen. Er is ruimte voor maatwerk en lokaal tempo, waarbij de gemeente Heemskerk per project kan bepalen hoe ver zij gaat in emissiereductie.

5. Alternatieven

Hieronder volgt een uiteenzetting van mogelijke alternatieven:

- **Niet ondertekenen:** de gemeente Heemskerk mist dan ondersteuning vanuit het programma SEB, toegang tot kennisdeling en aanspraak op SPUK SEB-subsidie. Ook vervalt de mogelijkheid om invloed uit te oefenen op landelijke beleidsontwikkeling. Daarmee wordt een belangrijke impuls voor de verduurzaming van gemeentelijke projecten gemist.
- **Zelfstandige uitvoering zonder convenant:** dit vereist het zelfstandig ontwikkelen van beleidsinstrumenten, routekaarten en inkoopvoorwaarden. Dit kost veel capaciteit en leidt tot versnippering, zonder de structurele ondersteuning die SEB biedt. Ook wordt geen gebruikgemaakt van landelijke schaalvoordelen en gezamenlijke marktontwikkeling.

- **Hoger ambitieniveau (verder dan basis):** dit is op dit moment niet haalbaar geacht. Een hoger ambitieniveau vraagt consequente inzet van emissieloos materieel, aanvullende expertise en hogere kosten. Binnen de huidige organisatorische capaciteit en marktontwikkeling is een gefaseerde aanpak via het basisniveau realistischer en beter uitvoerbaar.

6. Financiële gevolgen

Financiële consequenties

In het kader van het programma SEB is op landelijk niveau onderzoek gedaan naar de kosten van de verduurzaming van bouw materieel. De resultaten hiervan zijn gepubliceerd op www.opwegnaarseb.nl. De verwachte meerkosten van emissieloos bouwen lopen sterk uiteen. Uit onderzoek blijkt dat de meerkosten voor projecten die nu al aan het basisniveau voldoen, lager zijn dan 0,1% van de totale projectkosten. Voor projecten die verder gaan in emissiereductie kunnen de kosten oplopen tot 20% van de totale projectkosten, afhankelijk van de mate van emissievrij materieelgebruik en laadinfrastructuur.

Het is begrijpelijk dat er zorgen zijn over mogelijke kostenstijgingen als gevolg van de uitvraag van emissieloos materieel. Op dit moment is zero-emissie bouw materieel nog duurder dan conventionele alternatieven. Tegelijkertijd wordt verwacht dat deze kosten de komende jaren dalen, mede doordat de vraag naar emissieloos materieel toeneemt en productie opschaaft.

Daarbij speelt mee dat fossiel aangedreven materieel vanaf 2027 te maken krijgt met hogere kosten door de invoering van de CO₂-heffing en de verwachte stijging van brandstofprijzen. Deze ontwikkeling zal naar verwachting de kostenverschillen tussen conventioneel en emissieloos materieel verkleinen of zelfs omkeren.

Voor de gemeente Heemskerk wordt bij ondertekening van het convenant jaarlijks een budget van maximaal €1 miljoen gereserveerd.

Om eventuele meerkosten op korte termijn op te vangen, is de SPUK SEB-subsidieregeling beschikbaar. Voor de gemeente Heemskerk wordt bij ondertekening van het convenant jaarlijks een budget van maximaal €1 miljoen gereserveerd, met een maximum van €5 miljoen over vijf jaar. Deze middelen kunnen worden ingezet voor projecten waarin emissieloos materieel wordt toegepast (en dus niet schoner materieel). Cofinanciering is niet vereist, maar er moet wel aantoonbaar worden gemaakt dat de subsidie daadwerkelijk wordt besteed aan zero-emissietoepassingen. Verantwoording verloopt via de Sisa-methodiek, die ook binnen onze gemeente wordt gebruikt voor andere specifieke uitkeringen. Wijzigingen zoals uitval, vertraging of afwijkingen van meer dan 10% ten opzichte van de raming moeten tijdig worden gemeld bij het Rijk.

Personele consequenties

De toepassing van SEB in gemeentelijke aanbestedingen en de uitvoering van het convenant vragen personele inzet. Hierover is al afgestemd met desbetreffende duurzaamheidsmedewerkers, inkoopcoördinator, projectleider en werkvoorbereider. Binnen projectvoorbereiding en aanbesteding is extra capaciteit nodig van inkoopadviseurs en projectleiders om de emissie-eisen goed te integreren. Dit vereist afstemming tussen beleid, uitvoering en contractmanagement. Omdat de gemeente Heemskerk kiest voor een gefaseerde invoering en start met een beperkte projectselectie, blijft de inzet beheersbaar.

Ook de aanvraag van SPUK SEB-subsidie vraagt inzet vanuit duurzaamheid, financiën en projectondersteuning. Een essentieel onderdeel is het materieelinzetplan, waarin per project wordt gespecificeerd welk emissieloos materieel wordt ingezet en met welke intensiteit (inzetdagen). Dit plan is vereist voor subsidietoekenning en vormt de basis voor monitoring en verantwoording.

Zodra het materieelinzetplan gereed is, dient de gemeente een digitale aanvraag in via het RVO-portaal. Deze aanvraag, ondertekend via eHerkenning niveau 3, vormt de formele aanspraak op subsidie. Na goedkeuring volgt een beschikking: het subsidiebedrag wordt overgemaakt naar de gemeentelijke rekening en intern geboekt op het juiste projectbudget. Het is belangrijk dat de projectleider en financieel adviseur op dit moment goed afstemmen over de administratieve verwerking en inzet van de middelen.

In het jaar na inzet van de subsidie volgt de verantwoording. De verantwoording van de subsidie vergt eveneens capaciteit. De gemeente Heemskerk is wettelijk verplicht om SPUK-gelden te verantwoorden via de Sisa-methodiek en heeft hiermee al ervaring opgedaan bij andere SPUK-regelingen. Jaarlijkse verantwoording vereist registratie op projectniveau en melding van afwijkingen. Dit vraagt inzet van financiële administratie, en ondersteunende afdelingen. Omdat dit grotendeels aansluit op bestaande processen, blijft de extra belasting beperkt. De inzet kan bovendien meegroeien met de stapsgewijze opschaling. Het SEB-programma biedt formats, tools en ondersteuning om dit proces te vergemakkelijken. De verantwoording van de SPUK-SEB vereist circa 3000 euro (accountantskosten). Dit zal moeten worden gedekt uit projectgelden.

7. Communicatie/openbaarheid

Dit collegebesluit is openbaar. De ondertekening van het convenant wordt via een persbericht en inzet van de eigen communicatiekanalen bekendgemaakt. De bouwsector en potentiële opdrachtnemers worden geïnformeerd via de daarvoor bestemde aanbestedingskanalen en netwerken.

8. Verdere procedure

De ondertekening van het SEB-convenant wordt passend geacht binnen het duurzaamheidsbeleid van de gemeente. Met dit besluit wordt op beheerste wijze invulling gegeven aan de landelijke doelstellingen rond emissieloos bouwen. De gekozen stapsgewijze aanpak is uitvoerbaar, financieel ondersteund en bestuurlijk zorgvuldig voorbereid.

De portefeuillehouder tekent het convenant. De gemeente Heemskerk meldt zich aan voor het SEB-programma door het ondertekende convenant in te dienen. Het convenant wordt ingediend bij het programma SEB zelf (contact@opwegnaarseb.nl). In de tweede helft van 2025 start de aanvraag voor de SPUK-SEB en de voorbereiding op toepassing in aanbestedingen. Voor ondersteuning wordt het programma SEB geraadpleegd. De gemeenteraad wordt via een raadsmemo geïnformeerd.

9. Bijlagen

- Raadsmemo (D/2025/729202)
- Persbericht (D/2025/730872)
- Convenant Schoon & Emissieloos Bouwen (D/2025/730807)
- Te ondertekenen formulier convenant SEB (D/2025/730811)
- Routekaart Schoon & Emissieloos Bouwen (D/2025/730813)